

HULP- EN
DIENSTVERLENING
AAN GEDETINEERDEN

Actieplan

Gevangenis Hasselt

Hulp- en dienstverlening aan gedetineerden

1 december 2023 – 31 mei 2026

Inleiding / voorwoord

Dit actieplan omschrijft de prioriteiten voor de hulp- en dienstverlening in de gevangenis van Hasselt voor de periode december 2023 tot mei 2026.

De hulp- en dienstverlening is een netwerk van actoren dat samenwerkt om noden van gedetineerden te beantwoorden zodat de detentie zinvoller kan worden en de re-integratie kans op slagen heeft. Zolang er noden onvoldoende beantwoord zijn, zal het netwerk blijven zoeken naar bijkomende mogelijkheden, zoals nieuwe partners, nieuw aanbod of nieuwe manieren van samenwerking.

Dit actieplan omvat 16 doelstellingen met in totaal 25 acties. Daarnaast wordt er verwezen naar lopende processen of thema's waarbij we pas in actie komen wanneer er zich opportuniteiten voordoen.

We bevinden ons in dezelfde Vlaamse legislatuur als het vorige actieplan. Dit actieplan verhoudt zich dus ook tot hetzelfde Vlaams Strategisch plan wat maakt dat een deel van het actieplan een verderzetting is van het vorige. Uiteraard zit er ook continuïteit in het lokale beleid.

Ook al zijn er niet veel inhoudelijke breuken met het vorige actieplan, de aanpak is wel verschillend en dat heeft vooral te maken met het ESF-project Radar Limburg. Dit project geeft het netwerk de kans om te professionaliseren (zie luik A). Heel wat beleidsdoelstellingen zijn mee opgenomen in dit project en daarom krijgt dit project in de komende periode topprioriteit. Vandaar dat Radar Limburg het eerste luik van dit actieplan vormt.

Net zoals in het vorige actieplan werd benadrukt, wil het netwerk niet enkel professionaliseren, maar blijft de overtuiging dat een gezond en herstelgericht leefklimaat slechts bereikt kan worden wanneer de hulp- en dienstverlening en het regime in elkaar haken als een samenhangend systeem. We blijven zoeken naar manieren om het aanbod te integreren in de dagelijks werking van de gevangenis.

Als beleidscoördinator mocht ik in 2023 ervaren dat er bijzonder veel animo was vanuit zowel de aanbodverstrekkers als stakeholders om mee te sleutelen aan het project Radar. Het getuigt dat de motivatie groot is om samen te zoeken naar een vernieuwde aanpak die leidt tot betere kansen voor gedetineerden en hun omgeving. Ik wil iedereen heel erg bedanken om, ondanks de drukte van elke dag, hierin te blijven investeren.

Gert Vanherk,

Beleidscoördinator

Inhoudstafel

Inleiding / voorwoord.....	1
Inhoudstafel	2
Afkortingen.....	3
Omgevingsanalyse.....	4
De gevangenis	4
Personeel & netwerk.....	4
Kenmerken doelgroep.....	4
Naar een organisatienetwerk.....	5
Doelstellingen.....	6
A. Radar Limburg	6
Doelstelling 1: Er wordt een front- en backoffice in het netwerk geïnstalleerd met oog op traject- en regiebepaling, kort na opsluiting, voor een afgebakende doelgroep	7
Doelstelling 2: De samenwerking met gedetineerden en hun sociale omgeving wordt versterkt vanuit het project Radar.....	9
Doelstelling 3: Radar zorgt voor een connectie tussen het netwerk en de lokale besturen.	10
Doelstelling 4: Radar werkt een omkadering uit voor het nieuwe systeem (front- & backoffice met hun verbindingen) om een professionele en duurzame werking mogelijk te maken.	11
Doelstelling 5: Radar zorgt voor een werkwijze om de effectiviteit van het netwerk in kaart te brengen, in samenwerking met een kennisinstelling.....	12
B. Regime.....	12
Doelstelling 6 : We onderzoeken welke specifieke ondersteuning of aanbod de vrouwenafdeling nodig heeft.	13
C. Organisatie	14
Doelstelling 7: De governance (aansturing) van het netwerk krijgt een update.	14
Doelstelling 8: De vrijwilligerswerking wordt verder uitgebouwd met ondersteuningsmogelijkheden na detentie ('Brug Binnen Buiten').....	15
D. Domein-specifiek	16
Doelstelling 9: De samenwerking tussen de hulp- en dienstverlening en het project Drugs & detentie dat kadert binnen de hervorming van de penitentiaire gezondheidszorg wordt verder uitgebouwd.	16
Doelstelling 10: Er worden eerstelijnspsychologen ingezet in de gevangenis in samenwerking met de GGZ-netwerken.....	17
Doelstelling 11: De trajectbegeleiding implementeert het hulp- en dienstverleningsplan.	17
Doelstelling 12: We continueren het project rond intrafamiliaal geweld (IFG) en streven naar een structurele samenwerking met de Veilige Huizen (vroegere FJC)	18
Doelstelling 13: De ondersteuning met oog op tewerkstelling wordt versterkt.....	18

Doelstelling 14: Er wordt verkend hoe de HDV en de 'groenprojecten' in de gevangenis elkaar wederzijds kunnen versterken.	19
Doelstelling 15: We realiseren het project 'start to coach'	19
Doelstelling 16: We realiseren het streetart-project.	20
Organisatiestructuur met overlegmodel.....	22

Afkortingen

AJH	Agentschap Justitie en Handhaving
BC	Beleidscoördinator
AANZET	Aansluitend ambulant netwerkgericht zorgtraject voor ex-gedetineerden (samenwerkingsverband)
CORT	Coördinatieteam
D&D	Project 'Drugs en Detentie' (Integra vzw)
DS	Doelstelling
ELP	Eerstelijnspsycholoog
ESF	Europees Sociaal Fonds
FJC	Family Justice Center
GBO	Geïntegreerd Breed Onthaal
GGZ	Geestelijke gezondheidszorg
HDV	Hulp- en dienstverlening
IFG	Intrafamiliaal geweld
OO	Organisatieondersteuner
PSD	Psychosociale dienst
Radar Limburg	Radarnetwerk Aanpak Detentie- en Aansluitend Re-integratieplan
STRAP	Strategisch plan hulp- en dienstverlening aan gedetineerden

Omgevingsanalyse

De gevangenis

De gevangenis van Hasselt is een hoogbeveiligde en grote gevangenis met een verloop van rond de 1000 personen per jaar. Er zijn 12 secties voor de mannen en één vrouwenafdeling. Binnen de populatie zien we een grote diversiteit, zowel op vlak van feiten, statuut, strafduur, leeftijd, taal, achtergrond enzovoort. Ongeveer 2/3e van de gedetineerden die uitstromen vestigt zich gespreid in de provincie Limburg.

In 2022 kende de gevangenis een gemiddelde dagpopulatie van 580 met als grote categorieën: beklaagden (171), straf 3-5j (114), straf 5-7j (82), straf 7-10 jaar (66). In principe zijn er geen.

Personeel & netwerk

Justitie zet daarvoor een personeelskader van 311 VTE in, grotendeels bestaande uit bewaking, maar uiteraard ook directie en diverse diensten zoals de PSD, medische dienst, griffie, boekhouding en personeelsdienst.

In kader van de hulp- en dienstverlening leveren er op 24/11/2023 maar liefst 28 organisaties (die samen 36 diensten inzetten) een aanbod in de gevangenis, groot of klein. In totaal hebben 122 hulp- en dienstverleners en 27 vrijwilligers een permanente toelating. Vaak hebben medewerkers slechts een beperkte of tijdelijke opdracht in de gevangenis. Daarom is het moeilijk om de effectieve inzet te bepalen, maar een schatting brengt ons rond de 30 VTE in totaal. Dat betekent dat het netwerk redelijk is uitgebouwd en dat er veel verschillende expertise wordt binnengebracht in de gevangenis. Dat wil echter niet zeggen dat hiermee alle noden in de gevangenis kunnen worden opgevangen.

Kenmerken doelgroep

Wanneer we kijken naar de doelgroep zien we grote uitdagingen. In het vorige actieplan werd de nood aan meer wetenschappelijk informatie over de doelgroep aangegeven. Op dat vlak zijn er de voorbije jaren vorderingen gemaakt. We verwijzen hieronder naar twee onderzoeken, maar we wachten ook op de resultaten van het BRUG-onderzoek naar noden van gedetineerden. Dat werd uitgevoerd over diverse gevangnissen in Vlaanderen en ook de gevangenis van Hasselt nam deel.

Onderzoek Sciensano/Hogeschool Gent 2021

In 2021 is er een gezondheidsonderzoek in Hasselt uitgevoerd door Sciensano en de Hogeschool Gent. Er zijn 155 geldige respondenten geteld. Qua profiel is het interessant om te weten dat de gemiddelde leeftijd 39,4 jaar oud bleek (59% bevond zich tussen de 25 en 44 jaar oud). Minstens 33% heeft geen diploma secundair onderwijs. Uit de resultaten bleek dat 36% al drugs had gebruikt tijdens de huidige detentie. Meer dan 70% geeft aan last te hebben van slaapstoornissen en eenzaamheid, meer dan 30% spreekt over angststoornis en depressie. 9% geeft aan geen vaste woonplaats te hebben na vrijlating. Iets meer dan 30% geeft aan geen betaald werk te zullen hebben na vrijlating. Dit is uiteraard slechts een beperkte selectie van de resultaten. Naast het kwantitatieve luik was er ook een kwalitatief luik waarbij diepte-interviews van gedetineerden werden afgenomen.

Eén van de meest sprekende cijfers uit het onderzoek is het volgende: 62% van de respondenten zat al meer dan eens in de gevangenis. Hieruit kunnen we afleiden dat de re-integratie van gedetineerden

bijzonder moeizaam verloopt en dat het risico op recidive groot is. Dit cijfer vormde een belangrijke aanleiding om het ESF-project Radar in te dienen.

Het eindrapport is nog niet definitief beschikbaar, maar wordt wel verwacht eind 2023. We kunnen in ieder geval concluderen dat de gevangenis een grote groep (maatschappelijk) kwetsbare profielen huisvest.

Onderzoek i.k.v. Radar Limburg (2022-2023)

Nadat in september 2022 goedkeuring volgde van het ESF-project Radar Limburg, werd er een projectverloop uitgetekend bestaande uit 3 fasen: een analyse, de modelontwikkeling en het experiment (zie luik A). Tijdens de analysefase die liep tussen november 2022 en mei 2023 is exploratief én kwalitatief onderzoek uitgevoerd bij drie groepen: de partners & stakeholders, de gedetineerden en de sociale omgeving.

We hebben nog niet veel gegevens uit het onderzoek van de gedetineerden. Dankzij een samenwerking met het BRUG-onderzoek naar noden van gedetineerden, hebben we meer gedetineerden kunnen bevragen en kunnen we ook meer resultaten trekken. Het nadeel is dat de rapportage pas eind 2023 verwacht wordt gezien de grootschaligheid van het onderzoek. We kunnen wel al meegeven dat uit de focusgroepen met de gedetineerden vooral een grote nood aan informatie bleek. De mogelijkheden tot hulp of ondersteuning in het netwerk zijn onvoldoende gekend. De gedetineerden gaven ook aan dat ze zich in de gevangenis niet als mens gezien voelen, er is geen autonomie, je kan geen beslissingen nemen. Eveneens belangrijk was dat ze zich niet voorbereid voelen op het naar buiten gaan, op het terug opnemen van hun leven.

De bevraging van de sociale omgeving is wel afgerond en daaruit geven we volgende opvallende resultaten mee:

- Respondenten ervaren vooral veel gevoelens van verdriet (66,7%), stress (58,2%) en onzekerheid (45,2%)
- Meer dan 4 op 10 (44,4%) ervaart onvoldoende steun van professionele hulpverleners.
- Er wordt hulp gevraagd bij: hoe uitleggen in mijn omgeving, uitleg werking gevangenis, hulp bij financiële problemen, hoe omgaan met stress en schaamte in deze situatie.
- Hoe kunnen kinderen beter ondersteund worden: meer psychologische hulp voor kinderen, thuishulp en hulp op school, op gepaste manier met kinderen over detentie praten, meer mogelijkheden voor familiaal bezoek.

Naar een organisatienetwerk

Uit de bevraging van de partners binnen de analysefase van Radar bleek dat er nog veel winst te rapen valt op vlak van samenwerking. Er werd aangegeven dat er onvoldoende kennis is over de verschillende diensten in het netwerk en dat de doorverwijzing niet optimaal verloopt. Daardoor ontstaat het beeld van een versnipperd netwerk waarbinnen te weinig afstemming plaatsvindt. Er blijkt te weinig communicatie en infodoorstroom en men mist duidelijkheid over wie de regie neemt in een traject. Ook de verbinding met de hulpverlening buiten en de connectie met de directe sociale omgeving kwamen als verbeterpunten naar boven.

De werkpunten komen deels voort uit een positieve evolutie, namelijk de groei van het netwerk gedurende de voorbije jaren. Maar het werd hiermee opnieuw duidelijk dat het netwerk een professionalisering moet doormaken om te komen tot een organisatienetwerk dat ook effectiever kan zijn. (zie luik A)

Doelstellingen

A. Radar Limburg

In juni 2022 tekende het beleidsteam van de gevangenis van Hasselt met 'Radar Limburg' in op de ESF-projectoproep 'Lokale netwerkorganisaties voor gevangenen'. Aanleiding was de nood aan een grotere effectiviteit op vlak van re-integratie (zie omgevingsanalyse, onderzoek Sciensano 2021). Het beleidsteam had voorafgaand een probleemanalyse gemaakt om helder te krijgen op welke terreinen er moet gewerkt worden. De werkterreinen bleken de volgende: hoe komt het netwerk tot een betere beeldvorming van de gedetineerden; hoe kan er meer integraal samengewerkt worden en hebben we daar nieuwe rollen voor nodig; hoe kan de infodoorstroom efficiënter gebeuren; hoe kan het netwerk zich sterker organiseren (databeheer, onderbouwing, communicatie, profilering, ondersteuning medewerkers).

RADAR staat voor 'Radarnetwerk Aanpak Detentie- en Aansluitend Re-integratieplan'. Het verwijst enerzijds naar het beeld van allerhande radars die samen draaien zoals we in ons netwerk willen bekomen. Anderzijds is het een symbolische verwijzing naar de Radar van een luchthaven. Het is een detectiemiddel, een beeldvormingsmiddel, een communicatiemiddel en een navigatiemiddel, vergelijkbaar met wat we ook binnen het netwerk van de hulp- en dienstverlening voor ogen hebben.

Radar is op zich een verderzetting van het beleid in het netwerk. Meerdere doelstellingen van het actieplan 2021-2023 konden worden opgenomen in het ESF-project. Dankzij de middelen die ons na goedkeuring in augustus 2022 werden toegekend, kon er wel een ruimere strategie gehanteerd worden. Er werd gekozen om te starten met een brede analysefase. Tussen november 2022 en mei 2023 volgde er zowel exploratief als kwalitatief onderzoek bij drie groepen: de partners (zowel aanbodverstrekkers als stakeholders), de gedetineerden en hun sociale omgeving (meer info: zie omgevingsanalyse). Deze brede analyse moet het netwerk naar een meer evidence-based werking leiden. Na de analysefase volgde de fase van de modelontwikkeling (mei 2023 - oktober 2023). Een divers samengestelde schrijfgroep bepaalde vernieuwde lijnen voor het samenwerkingsmodel, op basis van de bevindingen uit de analysefase. Deze lijnen worden in het najaar van 2023 geconcretiseerd om nog eind 2023 een experiment op te starten, ongeveer gelijktijdig met de start van dit actieplan.

De eerste ESF-projectperiode van Radar Limburg loopt t.e.m. december 2023. Er is een verlenging ingediend op 13 oktober 2023 en deze verlenging is intussen goedgekeurd. Dat betekent dat het netwerk vanaf 01/01/2024 tot 30/06/2025 middelen krijgt om het vernieuwde samenwerkingsmodel geleidelijk op te bouwen. Na juni 2025 zou er een nieuwe projectverlenging mogelijk zijn zodat er nog verdere ruimte is om de werkwijze te verfijnen en te verduurzamen.

Het beleidsteam ziet het project Radar als topprioriteit in dit nieuwe actieplan 2023-2026. Dat maakt dat de doelstellingen van het experiment integraal in dit eerste deel worden opgenomen. Daarnaast wordt er ook in andere doelstellingen verwezen naar Radar Limburg.

De doelstellingen van het project Radar Limburg van januari 2024 t.e.m. juni 2025 zijn de volgende:

Doelstelling 1: Er wordt een front- en backoffice in het netwerk geïnstalleerd met oog op traject- en regiebepaling, kort na opsluiting, voor een afgebakende doelgroep.

Actie 1.1.	Er wordt een frontoffice in het netwerk opgestart met als doel om snel tot traject- en regiebepaling te komen.
Toelichting	<p>Er wordt een systeem geïnstalleerd binnen het netwerk om op basis van een beeld van de gedetineerde kort na opsluiting reeds een traject te bepalen en hem/haar te connecteren met de diensten die hij/zij op dat moment nodig heeft. Het systeem moet eveneens kunnen bepalen welke dienst de regie vasthoudt voor een bepaalde periode.</p> <p>De frontoffice wordt een 'teamwerking' van enkele medewerkers uit de eerstelijnsdiensten die een nieuwe rol krijgen met oog op infoverzameling, beeldvorming, traject- en regiebepaling en het opzetten van samenwerking. Vanuit dit systeem kunnen afspraken gemaakt worden met diensten binnen het netwerk, met de justitiële diensten, met de hulp- en dienstverlening buiten de muren en met de sociale context van de gedetineerde.</p> <p>In deze aanpak blijft de gedetineerde (en zijn gezin) centraal staan en hij/zij blijft eigenaar van het traject.</p> <p>Belangrijk: de gedetineerde wordt niet enkel geconnecteerd met diensten die werken rond welzijn of gezondheid. Het is een integrale aanpak met aandacht voor alle levensdomeinen (inclusief onderwijs, werk, sport, cultuur...).</p> <p>Bij de start van het experiment is afgesproken om de doelgroep tijdens het experiment af te bakenen tot gedetineerden die voor het eerst worden opgesloten in de gevangenis.</p>
Link STRAP	<p>19. Optimalisering van de praktijken met betrekking tot het onthaal van gedetineerden</p> <p>52. Ingebruikname van het individueel hulp- en dienstverleningsplan</p>
Trekker	Projectcoördinator Radar
Betrokkenen	Deelnemers frontoffice: CAW, Integra (D&D), eerstelijnspsychologen (ELP) Betrokkenen: groot CORT, leden van de kerngroep van het experiment
Timing	Opstart: januari 2024 Duur experiment: in eerstvolgende fase tem juni 2025
Indicatoren	- Effectief werkende frontoffice - Werkwijze is opgenomen in draaiboek Radar
Middelen	ESF-project Radar; middelen ELP
Actie 1.2.	Er wordt een backoffice in het netwerk opgestart om een multidisciplinaire ondersteuning aan de frontoffice te bieden.
Toelichting	De backoffice wordt een samenwerkingsverband tussen diverse diensten in het netwerk waar alle soorten expertise elkaar kunnen vinden. Deze multidisciplinaire werking moet de frontoffice ondersteunen, bijvoorbeeld bij het bepalen van het traject en de regie bij complexe dossiers. De casussen worden aangeleverd door de frontoffice. Het gaat vooral om casussen waarin meerdere organisaties zullen moeten samenwerken. Deze backoffice gaat tegelijk zorgen voor een continu systeem van afstemming en samenhang binnen het netwerk.
Link STRAP	51. De multidisciplinaire aanpak in de samenwerking tussen de hulp- en dienstverleningspartners binnen de netwerkorganisatie evalueren en versterken
Trekker	Projectcoördinator Radar
Betrokkenen	Volledige netwerk (elke expertise is welkom in de backoffice)
Timing	Opstart: januari 2024 Duur experiment: in eerstvolgende fase tem juni 2025
Indicatoren	- Effectief werkende backoffice

Middelen	- Werkwijze is opgenomen in draaiboek Radar Grotendeels vanuit de diensten zelf, eventueel ondersteund via het ESF-project Radar
Actie 1.3.	Er zijn afspraken met betrekking tot infodoorstroom op casusniveau.
Toelichting	Het gaat om afspraken betreffende het verzamelen van beschikbare info voor de beeldvorming, de infodeling binnen de front- en backoffice, het bepalen van de regie en het verdere traject en over het delen van info met Justitie (PSD/directie, medische dienst, bewaking). Het algemene doel is ervoor zorgen dat de meest noodzakelijke info over een bepaalde casus snel tot bij de diensten geraakt die deze info nodig hebben, uiteraard rekening houdend met de wettelijke kaders rond infodeling. De gedetineerde blijft eigenaar van zijn dossier en er moet nauw met hem/haar samengewerkt worden zodat beschikbare info optimaal benut wordt. Jammer genoeg moeten gedetineerden vandaag te vaak hetzelfde verhaal brengen, zijn diensten nog steeds te weinig op de hoogte en zien we shopgedrag bij gedetineerden, wat leidt tot een inefficiënte werking. De frontoffice zal hier een cruciale rol in spelen, nauw ondersteund door de backoffice. Het experiment zal uitwijzen welke tool op termijn hiervoor nodig is.
Link STRAP	Het belang van informatiedeling wordt op diverse plaatsen benadrukt in het STRAP, al er is geen specifieke maatregel, tenzij 51 (zie bovenstaande actie)
Trekker Betrokkenen Timing Indicatoren Middelen	Projectcoördinator Radar CORT, frontoffice, PSD Geleidelijke opbouw tijdens het experiment (januari2024- juni 2025) Werkwijze is opgenomen in draaiboek Radar ESF-project Radar
Actie 1.4.	Het vernieuwde samenwerkingsmodel is geconnecteerd met het Geïntegreerd Breed Onthaal (GBO).
Toelichting	In het experiment wordt uitgezocht hoe het netwerk zich verhoudt ten aanzien van het Geïntegreerd Breed Onthaal (GBO), het samenwerkingsverband tussen het CAW, de diensten voor maatschappelijk werk binnen de mutualiteiten en sociale diensten van de lokale besturen. We gebruiken de gevangenis als vindplaats om kwetsbare gezinnen te detecteren en onder de aandacht van de reguliere hulpverlening te brengen met als doelstelling onderbescherming tegen te gaan en de toegankelijkheid naar de dienstverlening te verhogen. (Zie ook DS 3: lokale besturen)
Link STRAP	Het belang van de sociale omgeving komt eveneens meermaals voor in het STRAP, zonder specifieke maatregel.
Trekker Betrokkenen Timing Indicatoren Middelen	Projectcoördinator Radar BC, coördinator GBO Herkenrode, frontoffice, PSD Geleidelijke opbouw tijdens het experiment (januari2024- juni 2025) Werkwijze is opgenomen in draaiboek Radar ESF-project Radar
Actie 1.5.	Het vernieuwde samenwerkingsmodel is geconnecteerd met samenwerkingssystemen in de samenleving.
Toelichting	Het netwerk wil niet enkel samenwerken met diensten in de samenleving, maar wil zich ook koppelen met systemen. Door tijdens detentie op gelijkaardige wijze te werken of nauw samen te werken met systemen in de samenleving moet opnieuw de continuïteit van trajecten versterken.

	<ul style="list-style-type: none"> • Het experiment laat zich inspireren door de kruispuntwerking binnen de Geestelijke Gezondheidszorg (GGZ). Hier valt te leren hoe in de samenleving wordt samengewerkt tussen hulpverlening en GGZ. • Nauwe samenwerking met het Family Justice Centre (FJC) (zie ook DS 12: Intrafamiliaal geweld); • Er bestaat een provinciale casusbespreking voor justitiabelen met GGZ-problematiek en vermoeden van beperking; • Er bestaan specifieke trajecten voor jongeren zoals ICan of het Fix-project in Genk. <p>Het experiment zal nog uitklaren welke connecties er verder haalbaar zijn, maar er zijn zeker nog andere mogelijkheden (sport- en culturele verenigingen, CVO-trajectbegeleiders, werkgevers...)</p>
Link STRAP	/
Trekker	Projectcoördinator Radar
Betrokkenen	BC, netwerkcoördinatoren GGZ, FJC, vzw Psyche, COURT, frontoffice, PSD
Timing	Geleidelijke opbouw tijdens het experiment (januari2024- juni 2025)
Indicatoren	Werkwijzen worden opgenomen in draaiboek Radar
Middelen	ESF-project Radar

Doelstelling 2: De samenwerking met gedetineerden en hun sociale omgeving wordt versterkt vanuit het project Radar.

Actie 2.1.	Er wordt een vernieuwd systeem uitgewerkt om gedetineerden goed te informeren over de mogelijkheden binnen de hulp- en dienstverlening.
Toelichting	<p>Uit de focusgroepen met de gedetineerden (zie omgevingsanalyse) werd duidelijk dat gedetineerden zich onvoldoende geïnformeerd voelen. De bestaande systemen (brochure, werken via PSD en JWW) zijn duidelijk ontoereikend. Het netwerk wil daarom gedetineerden ook effectief een rol geven in het informeren van medegedetineerden en hen hierbij ondersteunen.</p> <p>Deze actie is niet nieuw, maar de wijze waarop wordt wel vernieuwend, namelijk door een nauwe samenwerking tussen de gedetineerden, de frontoffice, de bewaking en de PSD. Het moet een werkwijze worden die ingebed is in het dagelijks functioneren, enerzijds omdat het aanbod van de hulp- en dienstverlening complex is en continu wijzigt en anderzijds omdat de nood aan informatie bij de doelgroep hoog is.</p>
Link STRAP	Het belang van het informeren van gedetineerden wordt benoemd in het STRAP.
Trekker	Organisatieondersteuner (binnen Radar)
Betrokkenen	Frontoffice, De Rode Antraciet (binnen Radar), PSD, bewaking, gedetineerden
Timing	Geleidelijke opbouw tijdens het experiment (januari2024- juni 2025)
Indicatoren	Werkwijze is opgenomen in draaiboek Radar
Middelen	ESF-project Radar
Actie 2.2.	De gedetineerden participeren aan de uitbouw van de doelstellingen binnen Radar.
Toelichting	Om een vernieuwd samenwerkingsmodel te ontwikkelen dat de hulp- en dienstverlening meer effectief maakt op vlak van re-integratie, is het uiteraard van belang om de doelgroep nauw te betrekken. Vandaar wordt een systematische inspraak ingebouwd.

Link STRAP	Deze actie gaat gebruik maken van expertise die is opgebouwd in maatregel 26. Participatie van gedetineerden aan het sport- en culturaanbod met het oog op competentie-bevordering
Trekker	Medewerker De Rode Antraciet (binnen Radar)
Betrokkenen	OO, gedetineerden, bewaking, frontoffice
Timing	Geleidelijke opbouw tijdens het experiment (januari2024- juni 2025)
Indicatoren	- Systematische inspraakmogelijkheid voor gedetineerden - Werkwijze is opgenomen in draaiboek Radar
Middelen	ESF-project Radar
Actie 2.3.	De sociale omgeving wordt systematisch betrokken op casusniveau.
Toelichting	Vooraf in de focusgroepen met de partnerorganisaties werd de rol van de sociale omgeving sterk beklemtoond. De connectie maken met de sociale omgeving wordt dan ook een belangrijk element in de vernieuwde werking. Dit wordt mee verwerkt in de taken van de frontoffice, maar ook andere diensten zullen hier een rol in blijven hebben. Ook hier zal het experiment tot scherpere samenwerkingsafspraken moeten leiden.
Link STRAP	Het belang van de betrokkenheid van de sociale omgeving wordt benoemd in het STRAP.
Trekker	Projectcoördinator Radar
Betrokkenen	Frontoffice, PSD, JWW
Timing	Geleidelijke opbouw tijdens het experiment (januari2024- juni 2025)
Indicatoren	- Systematische contactname met sociale omgeving bij begin detentie - Werkwijze is opgenomen in draaiboek Radar
Middelen	ESF-project Radar

Doelstelling 3: Radar zorgt voor een connectie tussen het netwerk en de lokale besturen.

Actie 3.1.	Vanuit het project Radar worden één of meerdere focusgroepen met vertegenwoordigers van lokale besturen georganiseerd om samen na te denken over een haalbare samenwerking.
Toelichting	De samenwerking met lokale besturen moet uitgeklaard worden. Dit is een terrein waarop nog veel werk is. Hasselt en Genk werden reeds betrokken in de analysefase omdat zij gekende partners zijn, maar we willen streven naar een Limburgs model gezien de uitstroom van de gedetineerden breed over de provincie plaatsvindt. In de eerste projectfase is er al een toelichting geweest over Radar aan het LSB2, het samenwerkingsverband van de lokale besturen, waar ook eerste resultaten van de analysefase werden toegelicht. Hiermee is alvast bereidheid tot samenwerking gecreëerd. In een volgende fase worden focusgroepen met vertegenwoordigers van de lokale besturen georganiseerd. Dit maakt nog deel uit van de analysefase van Radar.
Link STRAP	43. De rol van de lokale besturen in het kader van de re-integratie van (ex-) gedetineerden verduidelijken en partnerschappen op dit vlak versterken
Trekker	Projectcoördinator Radar
Betrokkenen	PXL People & society research, lokale besturen, CORT
Timing	Eerste kwartaal 2024
Indicatoren	Realisatie en verslag van de focusgroep(en)
Middelen	ESF-project Radar

Actie 3.2.	Vanuit de bevindingen van de focusgroepen worden afspraken gemaakt en uitgetest met oog op een haalbare samenwerking.
Toelichting	Het wordt afwachten wat de bevindingen van de focusgroepen zullen zijn. In het beste geval komen er afspraken uit die onmiddellijk kunnen uitgetest worden met (een aantal van) de lokale besturen. Zo niet, zal er verder denkwerk nodig zijn. We kijken hier ook naar de projecten met lokale besturen in andere regio's, maar de gevangenis van Hasselt heeft de uitdaging om breed te denken vanwege die uitstroom over de hele provincie.
Link STRAP	43. De rol van de lokale besturen in het kader van de re-integratie van (ex-)gedetineerden verduidelijken en partnerschappen op dit vlak versterken
Trekker	Projectcoördinator Radar i.s.m. BC
Betrokkenen	Lokale besturen, CORT
Timing	Na de focusgroepen moet een strategie afgesproken worden.
Indicatoren	Realisatie en verslag van de focusgroep(en)
Middelen	ESF-project Radar

Doelstelling 4: Radar werkt een omkadering uit voor het nieuwe systeem (front- & backoffice met hun verbindingen) om een professionele en duurzame werking mogelijk te maken.

Actie 4.1.	We onderzoeken wat er nodig is aan kader, coördinatie en ondersteuning voor de front- en backoffice en implementeren dit stapsgewijs in het experiment.
Toelichting	We onderzoeken wat er nodig is aan kader, coördinatie en ondersteuning voor de front- en backoffice, naast de verantwoordelijkheid die bij de werkgevers blijft liggen. We komen tot afspraken binnen het netwerk hieromtrent en implementeren deze stapsgewijs in het experiment. Het uitschrijven van een draaiboek Radar omtrent de vernieuwde werking maakt uiteraard deel uit van deze actie. Mogelijks komen hier elementen uit die van toepassing zijn op het hele netwerk HDV gedetineerden (vb. infodeling, profilering...). Bijgevolg zal deze oefening tot een versterking van het organisatienetwerk leiden. Deze oefening is eveneens een eerste stap om de governance van het netwerk te gaan updaten. Een sterke governance moet erover waken dat het samenwerkingsmodel duurzaam kan blijven bestaan en blijven ontwikkelen. (zie DS 8: governance netwerk)
Link STRAP	51. De multidisciplinaire aanpak in de samenwerking tussen de hulp- en dienstverleningspartners binnen de netwerkorganisatie evalueren en versterken
Trekker	Projectcoördinator Radar i.s.m. BC
Betrokkenen	CORT, frontoffice, backoffice
Timing	Geleidelijke opbouw tijdens het experiment (januari2024- juni 2025)
Indicatoren	Uitschrijven van een draaiboek Radar
Middelen	ESF-project Radar
Actie 4.2.	We onderzoeken in welke mate een continu systeem van infoverwerving mogelijk is (databeheer).
Toelichting	Het vernieuwde systeem zal heel wat informatie opleveren over de doelgroep en de manier van samenwerken. We onderzoeken welke info we systematisch in

	kaart willen brengen en hoe dit mogelijk is. Op basis daarvan kunnen er op beleidsniveau conclusies getrokken worden en is gerichte bijsturing mogelijk. Deze actie zal vermoedelijk ook DS 6 dienen (effectiviteit meten)
Link STRAP	/
Trekker	Projectcoördinator Radar i.s.m. BC
Betrokkenen	BC, CORT, frontoffice, backoffice
Timing	Geleidelijke opbouw tijdens het experiment (januari2024- juni 2025)
Indicatoren	- Afspraken over welke info we willen in kaart brengen - Afspraken over hoe we deze info in kaart kunnen brengen
Middelen	/

Doelstelling 5: Radar zorgt voor een werkwijze om de effectiviteit van het netwerk in kaart te brengen, in samenwerking met een kennisinstelling.

Actie 5.1.	Idem DS
Toelichting	Uit de rapporten van de analysefase distilleren we wat de kritische indicatoren van het netwerk zijn. Vervolgens wordt er uitgezocht hoe en waar we deze informatie kunnen vinden of meten. Een deel van de informatie komt hopelijk uit de systematisch infoverwerving (actie 4.2.). Het plan is om kritische indicatoren te meten bij de aanvang (nulmeting), halverwege het experiment en op het einde van de experimenteerperiode van Radar. We moeten kunnen evalueren in welke mate de integrale samenwerking gerealiseerd wordt en of deze ten goede komt van de doelgroep. Dit zal voor de nodige bijsturing zorgen tijdens het experiment, maar het moet ook scherp krijgen hoe de netwerkaanpak in de toekomst systematisch kan geëvalueerd worden.
Link STRAP	/
Trekker	PXL People & society research
Betrokkenen	BC, CORT
Timing	Begin - halverwege - einde experimenteerperiode Radar
Indicatoren	- Definiëring kritische indicatoren - Werkwijze dataverzameling - Resultaten o.v.v. effectiviteit
Middelen	ESF-project Radar

B. Regime

In het voorgaande actieplan werd bewust voor een luik regime gekozen. Het blijft de overtuiging van het beleidsteam dat de hulp- en dienstverlening en het regime elkaar moeten versterken om tot een humane en herstelgerichte gevangenis te kunnen komen.

Een deel van de doelstellingen van het luik regime in het vorige actieplan werd opgenomen binnen Radar (samenwerkingsmodel/afstemming tussen diensten, samenwerking met bewaking) en een ander deel is afgewerkt (vb. participatieproces vrouwenafdeling) of ondertussen opgenomen in de reguliere werking (activiteitenteam drugsvrije afdeling).

We nemen wel een nieuwe doelstelling op betreffende de vrouwenafdeling aangezien zowel het regime als de inzet van de hulp- en dienstverlening hier nog zoekende zijn.

Doelstelling 6 : We onderzoeken welke specifieke ondersteuning of aanbod de vrouwenafdeling nodig heeft.

Actie 6.1.	Idem DS
Toelichting	<p>Sinds 2021 is er een nieuw regime geïnstalleerd op de vrouwenafdeling. Vanuit de hulp- en dienstverlening werd de opstart ondersteund met een participatief proces en werd er gezocht naar ondersteunend aanbod (Katarsis, drughulpverlening Integra, AA).</p> <p>Eind 2023 stellen we vast dat dit regime kwetsbaar blijft en dat diensten moeite blijven hebben om op casusniveau vooruitgang te boeken (o.a. door spanningen tussen gedetineerden, weinig engagement van gedetineerden, verslavings- en andere problematieken).</p> <p>Er moet bijgevolg verder onderzocht worden welke ondersteuning en aanbod er nodig is op de vrouwenafdeling. Deelvragen hierbij zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wat gaan de effecten van Radar (front- en backoffice) op de vrouwenafdeling zijn; - kunnen we het project D&D inzetten op de vrouwenafdeling (D&D: zie DS 10); - hoe krijgen we een concreter zicht op de (zorg)noden van deze populatie; - welk aanbod kan versterkend werken en hoe realiseren we dit; - hoe kunnen we de bewaking ondersteunen. <p>Waar we tot afspraken kunnen komen, trachten we deze te realiseren.</p>
Link STRAP	/
Trekker	BC
Betrokkenen	Gevangenisdirectie, front- en backoffice, drughulpverlening, PSD, JWW, Integra, ELP, COURT, Katarsis
Timing	Voorjaar 2024: antwoord zoeken op bovenstaande deelvragen. Vervolgens plannen wat mogelijk is.
Indicatoren	Wijzigingen op vlak van aanbod en ondersteuning op de vrouwenafdeling
Middelen	/

Naast de vrouwenafdeling droomt de hulp- en dienstverlening van een structurele connectie met elk regime binnen de gevangenis. Dit zou zich op verschillende manieren moeten uiten, zoals:

- een aanbod dat is afgestemd met de doelgroep, de bewaking en andere betrokken actoren;
- betrokkenheid van de HDV in de verdere uitbouw van het regime;
- betrokkenheid van de HDV in de ondersteuning van de bewaking;
- Betrokkenheid van het regime (bewaking) bij het individuele detentie- en re-integratieplan.

Het is momenteel niet haalbaar om dit te bereiken met elk regime. Er is een structurele connectie met de drugsvrije afdeling en er is sinds twee jaar ook een verhoogde aandacht voor de vrouwenafdeling, maar er is slechts een beperkte connectie met de nieuwe regimes (o.a. onthaalsectie 10 en veilige secties 11 en 12). Over het algemeen is er wel een duidelijke vooruitgang, mede dankzij het project Drugs & Detentie (zie verder). Het is ook afwachten in welke mate Radar de samenwerking met de bewaking kan versterken.

Het COURT zoekt daarom continu naar aangrijpingspunten/opportunities om deze connecties te verstevigen, zonder dat er in dit actieplan (naast de vrouwenafdeling) nog verdere prioriteiten worden opgenomen. Dit is een bewuste keuze om maximaal aandacht naar het slagen van project Radar te laten gaan.

(Zie ook verwijzing naar aanpak drugsproblematiek in luik D)

C. Organisatie

In het vorige actieplan was er een groot luik 'Organisatie' opgenomen waarin de professionalisering van de hulp- en dienstverlening als organisatienetwerk reeds voorop stond. De komst van de ESF-projectoproep kwam voor het netwerk van Hasselt dus op een interessant moment en bijgevolg werden heel wat acties uit dit luik opgenomen in het project Radar.

Zo stond er in het actieplan 2021-2023 bijvoorbeeld een belangrijke doelstelling over de communicatie en transparantie van de hulp- en dienstverlening. Een actie rond het informeren van gedetineerden is opgenomen in Radar. Het uitwerken van een toeleiding-wijzer en een ontslagmanagement worden voorlopig geparkeerd. Of deze acties worden hernomen in het volgende actieplan is afhankelijk van de vorderingen die Radar zal maken.

Er was een update gepland van het beleidsplan en de wijze waarop beleid tot stand komt. Er werd echter afgesproken om met Radar eerst in te zetten op een vernieuwd samenwerkingsmodel op casusniveau. In dit actieplan nemen we wel een doelstelling op rond netwerk-governance, maar het is niet haalbaar om ook het beleidsplan in de komende periode te updaten. Dit wordt vermoedelijk een prioriteit in het volgende actieplan met oog op een verankering van het vernieuwde samenwerkingsmodel.

Daarnaast continueren we de doelstelling rond de vrijwilligerswerking.

Doelstelling 7: De governance (aansturing) van het netwerk krijgt een update.

Actie 7.1.	Idem DS
Toelichting	<p>Het beleidsteam kent al een jarenlange stabiele werking, maar is aan een evaluatie toe. In het sturende orgaan van de hulp- en dienstverlening is op dit moment maar één actor per domein betrokken die dat domein vertegenwoordigt. Maar dit maakt dat heel wat organisaties slechts beperkte inspraak hebben. Sinds 2022 is er wel een netwerkvergadering toegevoegd aan de structuur. Daarnaast missen we de stem van de doelgroep, zowel gedetineerden als de sociale omgeving, dus de hernieuwde werking moet meer participatief zijn (wat deels is meegenomen in Radar).</p> <p>Het netwerk heeft ook meer koppelingen met de samenleving dan vroeger, zoals met de lokale besturen. Ook dergelijke koppelingen kunnen inhoudelijke input aanleveren voor het beleid.</p> <p>Naast inspraakmogelijkheden wordt ook het besluitvormingsproces herbekeken (vb. met oog op een nieuw actieplan).</p> <p>Concluderend wordt er een proces gelopen naast Radar om de governance in het netwerk op punt te zetten. Radar moet wel eerst tot een vernieuwd en vooral gedragen samenwerkingsmodel komen vooraleer definitieve conclusies op vlak van governance worden genomen. (zie ook DS 4: omkadering Radar)</p> <p>We verwijzen hier ook naar de analysefase van Radar waar reeds gevraagd werd aan de partners hoe zij hun positie in het netwerk zelf zien.</p>
Link STRAP	51. De multidisciplinaire aanpak in de samenwerking tussen de hulp- en dienstverleningspartners binnen de netwerkorganisatie evalueren en versterken
Trekker	BC
Betrokkenen	Hele netwerk
Timing	Proces wordt in de loop van 2024 opgestart (afhankelijk van hoe snel Radar evolueert), conclusies worden pas definitief getrokken na de experimenteerperiode van Radar.

Indicatoren Middelen	Aangepaste overlegstructuur en besluitvormingsprocedures /
-------------------------	---

Doelstelling 8: De vrijwilligerswerking wordt verder uitgebouwd met ondersteuningsmogelijkheden na detentie ('Brug Binnen Buiten').

Actie 8.1.	Het model 'Brug Binnen Buiten' wordt geïmplementeerd, rekening houdend met lokale contextfactoren.
Toelichting	Sinds een aantal jaren worden er vanuit het CAW vrijwilligers ingezet als 'Bruggenbouwers' om tijdens detentie op bezoek te gaan bij gedetineerden die nood hebben aan sociaal contact. Tijdens het vorige actieplan werd dit verruimd met ondersteuning door vrijwilligers in de maanden na detentie. Dit gebeurde volgens het model 'Brug Binnen Buiten', uitgewerkt in Antwerpen. Er waren echter omstandigheden waardoor dit slechts beperkt gerealiseerd is. Dit blijft in ieder geval een belangrijke prioriteit en dus wordt deze doelstelling verdergezet.
Link STRAP	/
Trekker Betrokkenen Timing Indicatoren Middelen	Vrijwilligerscoördinator CAW Limburg JWW, PSD, D&D Continue verdere uitbouw Het aantal ondersteunende trajecten na detentie CAW Limburg zet een halftijdse vrijwilligerscoach in (niet enkel voor de gevangenis).

Tot slot willen we binnen het luik organisatie nog twee zaken benoemen die aandacht blijven krijgen binnen de hulp- en dienstverlening:

- **Taalbeleid**
Ook in de gevangenis van Hasselt zijn er heel wat anderstaligen of mensen die de Nederlandse taal minder machtig zijn. Het taalbeleid is echter beperkt uitgebouwd. Het CORT blijft daarom aandachtig voor verbetermogelijkheden.
- **Ondersteuning vrijwilligers**
Naast de vrijwilligers van het CAW die individuele ondersteuning bieden (zie DS 8), worden er binnen het groepsaanbod vrijwilligers uit verschillende organisaties ingezet. De organisaties die deze vrijwilligers inzetten, zijn zelf verantwoordelijk voor de ondersteuning. Toch kan de ondersteuning met momenten ook op netwerkniveau opgenomen worden. Het CORT zal dit opvolgen.

D. Domein-specifiek

Met Radar als topprioriteit voor de komende periode worden er weinig nieuwe domein-specifieke doelstellingen opgenomen. Er worden wel een aantal processen verdergezet uit het voorgaande actieplan, zeker deze die ook een effect hebben op Radar. De doelstellingen die toch nieuw zijn, zoals rond 'groen' en sport & culturele projecten, kenden al een aanloop en het beleidsteam vindt het belangrijk om deze ook als prioriteit op te nemen.

Ook al is dit geen evaluatie van het vorige actieplan, we benoemen wel graag dat ondertussen de gevangenisbibliotheek is geautomatiseerd, dat het Europees sportproject 'Sports in prison, a plan for the future' is gerealiseerd, dat er tweedekansonderwijs in detentie wordt georganiseerd en dat er activeringstrajecten mogelijk zijn vanuit de gevangenis.

Doelstelling 9: De samenwerking tussen de hulp- en dienstverlening en het project Drugs & detentie dat kadert binnen de hervorming van de penitentiaire gezondheidszorg wordt verder uitgebouwd.

Actie 9.1.	Idem DS
Toelichting	<p>In de gevangenis van Hasselt loopt sinds 2018 het project 'Drugs en detentie', gefinancierd door de FOD Volksgezondheid met CGG Integra als projectdrager. Met het project wil de FOD Volksgezondheid op het terrein onderzoeken hoe er op de eerste lijn rond gezondheid in de gevangenis kan gewerkt worden, met een focus op drugs. Het doel is om deze lessen mee te nemen in de hervorming van de gezondheidszorg. Naast Hasselt is er een project in Brussel (eerst St-Gillis, nu Haren) en Lantin. In 2023 zijn er 7 dergelijke projecten bij gekomen. In Vlaanderen gaat het om Antwerpen, Gent, Nieuw-Dendermonde en Leuven Centraal.</p> <p>De samenwerking met D&D in de gevangenis van Hasselt is de voorbije jaren goed uitgebouwd. Er is samenwerking op casusniveau, op organisatieniveau (vb. gezamenlijke infosessies voor bewaking, afstemming groepsaanbod...) en op beleidsniveau.</p> <p>D&D is eveneens een belangrijke actor in het nieuwe Radar-project en zal mee deel uitmaken van de front- en backoffice.</p> <p>D&D faciliteert vervolgens ook de groepswerking van de eerstelijnspsychologen in de gevangenis.</p> <p>Tegelijk blijft het belangrijk om een doelstelling hieromtrent op te nemen naast de doelstellingen van Radar. Enerzijds is het onduidelijk wanneer het project D&D samen met de medische dienst zal opgaan in een gezondheidsdienst en wat de gevolgen daarvan zijn. Anderzijds zijn er nog heel wat evoluties op het terrein, zowel bovenlokaal (recente uitbreiding naar 10 projecten) als lokaal (er is een versterking van de medische dienst aangekondigd met een psycholoog /orthopedagoog en een maatschappelijk werker zorg; er is de verhoogde inzet van de eerstelijnspsychogen), die effect kunnen hebben op de samenwerking met de hulp- en dienstverlening.</p> <p>Vandaar behouden we deze doelstelling om doorheen deze evoluties de samenwerking almaar verder uit te bouwen.</p>
Link STRAP	<p>Er zijn diverse verwijzingen naar de hervorming van de penitentiaire gezondheidszorg. In volgende maatregelen komt dit terug:</p> <p>24. Een gezamenlijke visie over gezondheid binnen de gevangeniscontext</p> <p>53. Het partnerschap met de federale overheid (in het bijzonder met het Directoraat-Generaal penitentiaire inrichtingen)</p>

Trekker	Zorgmanager Integra vzw, coördinator D&D, BC
Betrokkenen	Team D&D, Integra, CAW, medische dienst
Timing	Continu opvolgen van evoluties en aanpassen van de samenwerking
Indicatoren	Structurele samenwerkingsafspraken tussen D&D en HDV
Middelen	Het D&D-project wordt gefinancierd door de FOD Volksgezondheid

Doelstelling 10: Er worden eerstelijnspsychologen ingezet in de gevangenis in samenwerking met de GGZ-netwerken.

Actie 10.1.	Idem DS
Toelichting	<p>In 2022-2023 is er in de gevangenis van Hasselt reeds geëxperimenteerd met de organisatie van groepsaanbod via eerstelijnspsychologen, met een focus op omgaan met stress kort na opsluiting. Dit gebeurde in samenwerking met de Limburgse GGZ-netwerken Reling en Noolim waarmee reeds goede contacten waren uitgebouwd vanuit het samenwerkingsverband AANZET.</p> <p>In oktober 2023 kregen we vanuit de netwerken de boodschap dat er tot eind 2025 een verhoogde inzet mogelijk is. Dit is mogelijk gemaakt door de FOD Volksgezondheid in kader van de hervorming van de gezondheidszorg (zie vorige DS).</p> <p>De verhoogde inzet betekent een grote kans voor de doelgroep, al is deze doelstelling opgenomen omdat er een aantal vragen uitgeklaard moeten worden:</p> <ul style="list-style-type: none"> - hoe verhoudt dit aanbod zich tot D&D en de medische dienst; - in welke mate zetten we in op groepsaanbod en/of individueel aanbod; - hoe krijgen we dit aanbod in de gevangenis georganiseerd? (lokalen? wie organiseert?); - in welke mate maakt dit aanbod deel uit van de front- en backoffice van Radar. <p>Hasselt hoopt op basis van de ervaringen van het voorbije jaar vrij snel te kunnen starten met deze inzet en de ELP als onderdeel van een coherent gezondheidsbeleid in te bouwen.</p>
Link STRAP	/
Trekker	Zorgmanager Integra vzw, coördinator D&D, coördinatoren GGZ-netwerken, BC
Betrokkenen	Team D&D, Integra, medische dienst, front- en backoffice
Timing	Aanbod loopt reeds, maar wordt uitgebreid vanaf januari 2024.
Indicatoren	- Realisatie van individueel en groepsmatig ELP-aanbod - Structurele samenwerkingsafspraken tussen de GGZ-netwerken, D&D en HDV
Middelen	De inzet van ELP wordt gefinancierd door de FOD Volksgezondheid

Doelstelling 11: De trajectbegeleiding implementeert het hulp- en dienstverleningsplan.

Actie	Idem DS
Toelichting	<p>Aan de hand van een project staan de trajectbegeleiders in voor de opmaak, opvolging en bijsturing van een aantal hulp- en dienstverleningsplannen voor gedetineerden. Hierbij wordt er casusoverleg georganiseerd en is er, waar mogelijk, afstemming met het detentieplan van DG EPI. Gedurende dit project, wordt er een handelingskader voor het hulp- en dienstverleningsplan opgemaakt.</p>
Link STRAP	52. Ingebruikname van het individueel hulp- en dienstverleningsplan
Trekker	Trajectbegeleiding JWW
Betrokkenen	De hulp- en dienstverleningspartners, DG EPI (directie, PSD), Justitiehuis

Timing	Sept 2023 - dec 2024
Indicatoren	Aantal hulp- en dienstverleningsplannen
Middelen	Projectmiddelen Vlaamse overheid (Departement Zorg)

Doelstelling 12: We continueren het project rond intrafamiliaal geweld (IFG) en streven naar een structurele samenwerking met de Veilige Huizen (vroegere FJC)

Actie	Idem DS
Toelichting	Gedurende 2021-2022 was er een projectmatige samenwerking tussen het FJC, CAW Limburg en de gevangenis waarbij het IFG-team (CAW) voor 0,5 VTE een aanbod kon bieden in de gevangenis. Dit heeft reeds tot vruchtbare gesprekken geleid met oog op een structurele samenwerking rond IFG. Ondertussen is bijvoorbeeld de PSD partner geworden aan de casustafel van het FJC. We trachten dit project met 2 jaar te verlengen. Aangezien aan de ene kant het FJC in volle evolutie is en de overgang naar Veilig Huis heeft gemaakt, en aan de andere kant ook de gevangenis en de HDV in evolutie zijn, zijn deze twee jaren nodig om tot een structurele samenwerking te komen.
Link STRAP	OD 3.4 We investeren in een aanbod voor daders van intrafamiliaal en seksueel geweld
Trekker	BC, Veilig Huis
Betrokkenen	CAW Limburg, PSD, front- en backoffice
Timing	2024 - 2025
Indicatoren	Structurele samenwerkingsafspraken met het Veilig Huis.
Middelen	Projectmiddelen AJH

Doelstelling 13: De ondersteuning met oog op tewerkstelling wordt versterkt

Actie 13.1	Er wordt een verlenging ingediend voor het tewerkstellingsproject 'Op Stap'
Toelichting	Het project beoogt een goede re-integratie van de gedetineerde naar de maatschappij en het wegnemen van de drempels naar de arbeidsmarkt. Hiervoor wordt ingezet op het netwerken naar en sensibiliseren van werkgevers met betrekking tot de doelgroep. Tegelijk is er jobcoaching op de werkvloer (stagevloer) met als doel om de kans op een duurzame tewerkstelling te vergroten. De doelgroep betreft zowel niet-werkende gedetineerden als werkenden die tijdens het traject in de gevangenis in een job of stage starten. De coach gaat als een gids samen op pad met de deelnemer, opent deuren waar nodig, legt contacten en vergezelt de deelnemer naar diensten of werkgevers.
Link STRAP	14. Outreachende acties naar (ex-)gedetineerden
Trekker	Alternatief vzw/Groep Intro
Betrokkenen	VDAB, PSD
Timing	Januari 2023 tem juni 2025
Indicatoren	Aantal ondersteunde trajecten
Middelen	ESF-project
Actie 13.2	Er wordt een aanbod sollicitatietraining opgezet
Toelichting	Vanuit de VDAB is er een Vlaamse tender uitgeschreven met oog op sollicitatietraining voor gedetineerden. Eens duidelijk is welke organisatie dit zal opnemen, zal dit aanbod in de gevangenis georganiseerd worden.

Link STRAP	/
Trekker	VDAB
Betrokkenen	Alternatief, Groep Intro, PSD
Timing	2024
Indicatoren	Realisatie van het aanbod
Middelen	Tender VDAB

Doelstelling 14: Er wordt verkend hoe de HDV en de 'groenprojecten' in de gevangenis elkaar wederzijds kunnen versterken.

Actie	Idem DS
Toelichting	<p>De voorbije jaren zijn er eerste groenprojecten in de gevangenis van Hasselt doorgegaan. Zo werden er bakken met planten op de drugsvrije afdeling en de vrouwenafdeling geplaatst, is er een kindvriendelijk tuintje aangelegd bij de bezoekszaal en is er een moestuin met serre gerealiseerd. Dit alles wordt onderhouden door de gedetineerden.</p> <p>Vanuit de hulp- en dienstverlening is deze evolutie opgevolgd, maar werd er voorlopig nog niet aan meegewerkt. Nog eind 2023 zal er een eerste gesprek volgen om te verkennen waar 'groen' en HDV elkaar kunnen versterken. De groenprojecten kunnen helpend zijn op vlak van stressreductie, zorg, educatie, beeldvorming van de competenties enzovoort. Tegelijk kan de HDV ook de groenprojecten een stimulans geven. Na een verkennende fase hopen we één of meerdere van onze partners te betrekken bij de groenprojecten.</p>
Link STRAP	/
Trekker	BC - OO
Betrokkenen	Gevangenisdirectie, Terra Therapeutica, PXL, diverse actoren in het netwerk voor wie een koppeling met de groenprojecten interessant kan zijn
Timing	Verkenning start eind 2023 en dan zal er een experimentele samenwerking worden afgesproken.
Indicatoren	Mate van samenwerking met de groenprojecten
Middelen	De groenprojecten zelf maken deels gebruik van projectfinanciering

Doelstelling 15: We realiseren het project 'start to coach'.

Actie	Idem DS
Toelichting	<p>Samen met Voetbal Vlaanderen, de Koninklijke Belgische Voetbalbond, ACFF, de Vrije Universiteit Brussel en verschillende clubs ontwikkelt De Rode Antraciet een coaching-project waarbij gedetineerden via sport worden voorbereid op hun re-integratie in de maatschappij. De deelnemers krijgen tijdens deze opleiding de kans om aspirant-coach voetbal te worden. In deze pedagogisch gerichte opleiding verwerven de deelnemers heel wat praktijkgerichte kennis om zo de eerste stappen als (jeugd)voetbalcoach te kunnen zetten.</p>
Link STRAP	26. Participatie van gedetineerden aan het sport- en cultuuraanbod met het oog op competentie-bevordering
Trekker	De Rode Antraciet
Betrokkenen	EPI, Voetbal Vlaanderen, de Koninklijke Belgische Voetbalbond, ACFF, de Vrije Universiteit Brussel en verschillende clubs
Timing	2024-2025

Indicatoren Middelen	Realisatie van opleiding Samenwerking tussen de betrokken actoren
-------------------------	--

Doelstelling 16: We realiseren het streetart-project.

Actie	Idem DS
Toelichting	Sinds enkele jaren zetten we steeds meer in op participatie van mensen in detentie. In het Street Art project gaan we aan de slag met mensen in detentie om zelf kunst in de publieke ruimte te creëren. Van de ideeënfase tot en met het ontwerpen en het realiseren van het kunstwerk zijn gedetineerden een partner. We creëren minstens één kunstwerk op de muur van een wandeling.
Link STRAP	26. Participatie van gedetineerden aan het sport- en culturaanbod met het oog op competentie-bevordering
Trekker Betrokkenen Timing Indicatoren Middelen	De Rode Antraciet (DRA) EPI, freelancers kunstenaars, vrijwilligers 2024-2025 Realisatie van een kunstwerk Projectmiddelen DRA

Naast deze acties formuleren we graag volgende verwijzingen:

Er is één doelstelling uit het voorbije actieplan die helaas niet verder kan opgenomen worden. In samenwerking met de leerwinkel van Genk werd het **LIO-project** gerealiseerd, wat staat voor individuele leertrajectbegeleiding. Dit project bleek een belangrijke versterking van het onderwijs. Heel wat gedetineerden vonden dankzij LIO de motivatie en ondersteuning om te studeren voor een diploma secundair onderwijs, wat nog steeds een belangrijke vereiste is op de arbeidsmarkt. De expertise van de medewerkers heeft eveneens geholpen bij de uitbouw van het tweedekansonderwijs in de gevangenis. Het domein onderwijs heeft daarmee de voorbije jaren een mooie stap vooruit gezet. Helaas kregen we in het voorjaar '23 de boodschap dat de projectfinanciering afloopt en dat er geen verdere financiering volgt. Vanuit Hasselt wensen we te benadrukken dat dit een zeer jammerlijke situatie is. De meerwaarde van het project bleek op het terrein zeer duidelijk en het wegvallen laat een leemte in het aanbod achter waar we niet direct een antwoord op hebben. Dit maakt dat we momenteel geen actie hierrond kunnen opnemen. We zullen uitkijken naar opportuniteiten om dit aanbod te hernemen. Hopelijk laten die niet lang op zich wachten. In Hasselt heeft 33% van de gedetineerden geen secundair diploma. (Sciensano & HoGent, 2021)

Een andere doelstelling in het vorige actieplan streefde naar aansluiting bij initiatieven op vlak van **dak- en thuisloosheid**, zowel op lokaal als provinciaal niveau. De gevangenis heeft in 2020 deelgenomen aan de provinciale telling dak- en thuislozen. Van de 932 volwassen personen in een instabiele huisvesting, had 1/5^e een detentieverleden. Er is hieromtrent geen actie opgenomen, omdat de structurele problemen moeilijk door de gevangenis kunnen worden aangepakt. We hopen bijgevolg op vorderingen in de aanpak van dak- en thuisloosheid in de samenleving. Vanuit de gevangenis zijn we vragende partij om hieraan mee te werken.

Er is geen specifieke doelstelling over opgenomen, maar de aanpak van de **drugsproblematiek** blijft een topprioriteit in de gevangenis. Het zit mee vervat in de doelstellingen rond Radar Limburg, de vrouwenafdeling en het project 'Drugs en detentie'. Daarnaast blijven we ook andere regimes ondersteunen zoals de drugsvrije afdeling en de veilige secties voor beklaagden en veroordeelden. Dankzij het onderzoek van Sciensano en Hogeschool Gent hebben we een beter zicht op de problematiek en de drijfveren van gedetineerden om zowel te gebruiken als te stoppen met gebruik.

De hoge prevalentie van **psychische problematieken** in de gevangenis zorgt voor een grote uitdaging. De inzet van het project 'Drugs en detentie' en de eerstelijnspsychologen versterkt het aanbod op de eerste lijn. Daarnaast zal het project Radar zorgen voor een betere afstemming tussen de verschillende diensten zodat mensen met een psychische problematiek sneller op de juiste plaats terecht komen. Deze processen versterken de koppeling met de GGZ en dat moet een positief effect hebben op de zorgcontinuïteit na detentie. Het samenwerkingsverband AANZET zal in ieder geval de plaats blijven voor nauwe dialoog met de GGZ-netwerken om de samenwerking verder uit te bouwen.

Het thema **radicalisering** is jarenlang een onderdeel geweest van dit actieplan, maar dankzij het bovenlokale draaiboek is er nu voldoende duidelijkheid over de te volgen werkwijze. Vandaar is er geen bijkomend lokaal project of proces afgesproken. Toch blijft radicalisering een thema waar we aandachtig voor blijven en wanneer het draaiboek geëvalueerd zal worden, wil Hasselt hier zeker aan meewerken.

Tot slot willen we benadrukken dat een **herstelgerichte aanpak** integraal deel uitmaakt van onze werking. Of het nu gaat om een effectieve dader-slachtoffer bemiddeling door Moderator of het binnenbrengen van het slachtoffer- of maatschappijperspectief binnen divers aanbod, het maakt deel uit van het streven naar een herstelgericht aanbod.

Organisatiestructuur met overlegmodel

De hulp- en dienstverlening aan gedetineerden gekoppeld aan de gevangenis van Hasselt beschikt over een beleidsteam en coördinatieteam zoals decretaal is bepaald.

Het beleidsteam komt 2-3x/jaar samen en heeft beslissingsbevoegdheid. De langetermijnvisie, de prioriteiten (vastgelegd in het actieplan) en de jaarplanning worden hier vastgelegd.

In het beleidsteam zetelt er slechts één partner per domein. Het beleidsteam kan daarom gemakkelijk tot beslissingen komen, rekening houdend met alle domeinen. Het betekent aan de andere kant dat heel wat partners niet rechtstreeks mee kunnen bepalen wat de prioriteiten zijn. Daarom bestaat er sinds 2022 een netwerkvergadering waar alle betrokken aanbodverstrekkers en stakeholders op worden uitgenodigd. De verantwoordelijken worden hier geïnformeerd en krijgen de mogelijkheid om feedback te geven. Dit werd ondertussen driemaal succesvol georganiseerd, vooral in teken van het project Radar.

Het coördinatieteam (CORT) komt maandelijks samen en is opgesplitst in 2 delen, namelijk een groot CORT waar er eerder beleidswerk wordt aangepakt (vb. het opmaken van de probleemanalyse en projectaanvraag in functie van de ESF-oproep 'Lokale netwerkorganisaties voor gevangenis') en een klein CORT waar de organisatie van het aanbod wordt afgestemd.

Zie de meeste recente overlegstructuur op volgende pagina. Deze is afgesproken in 2022, maar is ondertussen alweer gedateerd.

Door de focus van dit actieplan op professionalisering van het organisatienetwerk verwachten we de komende jaren evolutie op vlak van de organisatiestructuur en het overlegmodel.

In de eerste plaats zal het Radar-project een groot effect hebben op de samenwerking in het netwerk. De front- en backoffice worden verbindende systemen die ook het overlegmodel zullen veranderen. Deze systemen zullen ook een bepaalde omkadering vragen (zie doelstelling 4). Begin 2024 zal er gestart worden met een kerngroep en de wijze van aansturing zal met de voortgang van het experiment op punt gesteld worden.

In de tweede plaats is er naast Radar een specifieke doelstelling opgenomen met betrekking tot netwerk-governance (doelstelling 7) waarin het net de bedoeling is om de aansturing van het netwerk in het algemeen te evalueren en te updaten.

We verwachten dus dat onderstaande overlegstructuur er over 1,5 jaar anders zal uitzien.

Hulp- en dienstverlening aan gedetineerden - Gevangenis Hasselt Structureel overleg 2022

